

**Доцент кафедри правового забезпечення
господарської діяльності факультету № 6 ХНУВС
кандидат юридичних наук, доцент
Чорна Аліна Миколаївна**

Загальна характеристика стану забезпечення прав суб'єктів підприємницької діяльності у сфері оподаткування.

Курс України на розбудову демократичної держави, яка спирається у своєму існуванні та розвитку на розвинене громадянське суспільство, й сповідує ринкові принципи управління економікою, обумовлює необхідність всебічного сприяння владою нормальному функціонуванню та розвитку підприємницької діяльності в країні. Відповідно до статті 42 Господарського кодексу України підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [1]. Самостійний характер підприємницької діяльності свідчить про те, що її суб'єкти на власний розсуд та з власної волі обирають вид господарської діяльності, якою вони прагнуть займатися, методи та форми її здійснення, самостійно відшуковують і залучають необхідні для неї ресурси і самостійно несуть усі пов'язані з її проведенням ризику. Разом із тим, самостійність та ініціативність, як основні засади підприємництва не роблять його неконтрольованим та некерованим з боку держави, яка здійснює усе необхідне для створення такої кількості та якості умов політико-правового, організаційно-управлінського, соціально-економічного та іншого характеру, які повноцінно забезпечуватимуть нормальне функціонування та розвиток сфери підприємницької діяльності.

Забезпечення підприємницької діяльності з боку держави – це складний механізм, який передбачає як наділення суб'єктів господарської діяльності певним обсягом можливостей, що надають їм відповідну свободу дій, так і встановленням жорстких вимог та обмежень, виконання яких підприємцями є обов'язковим і забезпечене силою державно-владного впливу аж до примусу.

Одним із ключових питань, у якому стикаються інтереси держави та

підприємців є оподаткування. Саме під час його вирішення у взаємовідносинах держави, в особі її компетентних органів та посадових осіб, із суб'єктами господарської діяльності досить часто виникають напруження та конфлікти. Тому обов'язок держави зробити усе необхідне, щоб мінімізувати випадки таких конфліктних ситуацій, і перш за все цього можна досягнути завдяки належному забезпеченню прав підприємців у податковій сфері. Адже вступаючи у відносини із органами лади, що реалізують податкову політику у державі, підприємці перебувають у нерівному правовому становищі із ними, оскільки перші є носіями державної влади із притаманними їй можливостями та перевагами. Від так очевидно, що для того, що означену нерівність певним чином знівелювати, у державі мають бути встановлені відповідні політико-правові та організаційно-управлінські гарантії, які всебічно забезпечуватимуть права, свободи і законні інтереси суб'єктів господарювання у податковій сфері, зокрема їх захист від зловживання та свавілля з боку контролюючих органів.

Аналіз стану забезпечення прав підприємців у податковій сфері свідчить про те, що наша держава рухається у правильному напрямку. І хоча рівень довіри підприємців-платників податків до органів влади, що реалізують податкову політику все ще залишає бажати кращого, втім протягом останніх років він значно зріс і випереджає за цим показником судову систему, міліцію, прокуратуру та медицину, нарікань на якість, ефективність, а, найголовніше, безкоштовність послуг яких серед населення значно більше. Очевидно, що оновлення податкового законодавства, зокрема прийняття Податкового кодексу України [2], спрощення процедур подання звітності, запровадження електронних сервісів та гарячих ліній, реструктуризація та оптимізація контролюючих органів тощо, посприяло зближенню платників податків з органами влади, що реалізують податкову політику, та встановленню між ними більш тісних відносин, заснованих на взаємній повазі та довірі один одному.

Політичні та правові процеси, що відбуваються у податковій сфері протягом останніх років свідчать про те, що держава бажає бачити у підприємцях перш за все партнерів, а не джерело надходжень до державного бюджету. Позитивним кроком у цьому контексті стало активне залучення

контролюючими органами громадськості до обговорення найбільш важливих питань податкової політики, а також до управління податковою сферою через відповідні інститути дорадчої демократії, наприклад, Громадські ради при центральному апараті Державної фіскальної служби України та її територіальних органах.

Отже, на сьогодні зроблено чимало важливих політичних, організаційно-правових та управлінських заходів на шляху зміцнення правового статусу підприємців як платників податків, втім говорити про повноцінне, всебічне забезпечення прав суб'єктів господарської діяльності у податковій сфері поки що зарано, особливо враховуючи те, що одні нововведення ще не відпрацьовані належним чином і важко сказати про їх ефективність, а інші взагалі все ще не мають належного механізму їх реалізації.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112